

Informace ze zdravotnictví Plzeňského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Plzeň 23.9.2002

1

Činnost oboru psychiatrie, včetně sexuologie a AT péče v Plzeňském kraji v letech 2000 a 2001

Aktuální informace vychází ze zpracovaných údajů výkazů A(MZ)1-01. Výkaz vyplňuje každé ambulantní pracoviště a oddělení psychiatrické, sexuologické a ambulantní pracoviště AT, včetně ambulantních částí nemocnic, bez ohledu na zřizovatele. Údaje o lůžkové psychiatrické péči vychází z výkazu L(MZ)1-02. Oba výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví.

Ambulantní péče

Ambulantní péči v oboru psychiatrie zabezpečovalo v Plzeňském kraji v roce 2000 44,15 psychiatrů, sexuologů a ostatních lékařů, včetně smluvních pracovníků a v roce 2001 jich bylo 43,51. V roce 2000 pracovalo v psychiatrických zařízeních 5,70 psychologů a v roce 2001 2,90 - došlo k poklesu psychologů o 49,1 % (viz tabulka 1).

V průběhu roku 2000 bylo provedeno celkem 113 483 a v roce 2001 celkem 113 499 ambulantních ošetření-vyšetření. Počty ošetření-vyšetření zůstaly na stejné úrovni. Na 10 000 obyvatel připadalo v roce 2000 2 059 ošetření-vyšetření a v roce 2001 2 050 ošetření-vyšetření. Nejvyšší počet psychiatrických ošetření-vyšetření na 10 000 obyvatel vykazuje okres Plzeň-město (rok 2000 - 4 091, rok 2001 - 4 080), nejnižší Plzeň-sever (rok 2000 - 623, rok 2001 - 679 - viz tabulka 1). Počet ošetření-vyšetření na 1 lékaře v Plzeňském kraji dosahoval o 1,5 % více, než v r. 2000. Nejvíce psychiatrických ošetření -vyšetření na 1 lékaře vykazují v okrese Klatovy (rok 2000 5 975, rok 2001 5 503) a nejméně pak Plzeň-město (2 084 v roce 2000 a 2 123 v roce 2001). Tento rozdíl je dán malým počtem lékařů v oboru psychiatrie v Klatovech (v roce 2000 2,50 /přepočtený počet/, v roce 2001 3,00 lékaři) a naopak v Plzni-městě bylo v roce 2000 32,74 lékařů a v roce 2001 31,90 lékařů. V okrese Plzeň-město pracuje více lékařů v ambulantních částech nemocnic, především ve Fakultní nemocnici Plzeň, kde jsou ošetřováni pacienti z jiných okresů.

V průběhu roku 2001 bylo provedeno celkem 22 478 ambulantních prvních ošetření -vyšetření, ve srovnání s rokem 2000 počty narostly o 6,6 %. Na 10 000 obyvatel připadalo o 6,1 % více ošetření-vyšetření, než v r. 2000 (viz. tabulka 1). Lékařská péče v oboru psychiatrie je nejvíce zajištěna v Plzni-městě a celkem je v Plzeňském kraji vyšší průměr lékařů na 10 000 obyvatel než v ČR (Plzeňský kraj 0,79 a ČR celkem je 0,59) - viz graf 1.

Na výše zmíněných odděleních bylo provedeno v Plzeňském kraji za rok 2001 252 vyšetření na HIV (virus lidského imunodeficitu, který způsobuje chorobu AIDS), 430 vyšetření na HAV (virus způsobující virový zánět jater typu A), 186 vyšetření na HBsAg (australský antigen, jehož přítomnost svědčí o onemocnění eventuálně o nosičství virového zánětu jater typu B) a 185 vyšetření na HCV (virus způsobující virový zánět jater typu C).

Při těchto vyšetřeních byla nalezena 1 osoba HIV pozitivní, 171 osob HAV pozitivních (tj. 40 %), 56 osob HBsAg pozitivních (tj. 30,1 %) a 137 osob HCV pozitivních (tj. 74,1 %).

Pacienti „živé“ a „klidové“ kartotéky

Do tzv. „živé“ kartotéky ambulantního pracoviště patří pacienti, které jsou aktivně léčení krátkodobě nebo dlouhodobě a přitom jsou všichni sledováni zdravotně a sociálně se zprávou nebo záznamem v dokumentaci ne starší jeden rok. Patří sem také všichni pacienti s uloženou ochrannou léčbou.

V Plzeňském kraji byl celkový počet pacientů v „živé“ kartotéce v roce 2001 2320, ve srovnání s rokem 2000 došlo k nárůstu o 19,5 %. Z tohoto celkového počtu bylo v r. 2000 981 alkoholiků a v r. 2001 906 alkoholiků: se závislostí na alkoholu se léčilo o 39,9 % více osob, než v r. 2000. U léčených a evidovaných toxikomanů došlo v r. 2001 k nárůstu o 37,3 %, z toho bylo se závislostí na drogách o 58,4 % osob více, než v r. 2000. Došlo k výraznému zvýšení počtu osob léčených ze závislosti na drogách (viz tabulka 3 a 4). V průběhu roku 2001 bylo léčeno a evidováno pro alkohol nejvíce osob ve věkové skupině nad 40 let - 487, u drog ve věkové skupině 20-29 let - 850 osob. Na 100 tisíc obyvatel připadalo v Plzeňském kraji 163,7 alkoholiků a 255,5 toxikomanů (viz tabulka 4).

Celkový počet pacientů užívající psychoaktivní látky v roce 2001 je 2 320 z nich 39,08 % užívá alkohol, 13,60 % tabák, 15,74 % stimulancia, 10,44 % sedativa, hypnotika, 9,92 % kombinaci drog, 8,07 % opiáty a opioidy, 3,15 % ostatní drogy (viz graf 2).

Do tzv. „klidové kartotéky“ ambulantního pracoviště patří pacienti, kteří mají zdravotnickou dokumentaci se záznamy staršími jeden rok. O tyto pacienty ambulantní pracoviště aktivně ve sledovaném roce nepečovalo. Z evidence se vyřazují až po 10 letech. V evidenci bylo za rok 2000 v Plzeňském kraji celkem 4 971 pacientů, v roce 2001 celkem 5 511 pacientů, což je nárůst o 9,8 % (viz tabulka 3).

Lůžková péče

Akutní lůžková péče

V letech 2000 i 2001 byla akutní lůžková péče poskytována na psychiatrických odděleních nemocnic v Klatovech, Fakultní nemocnici a Vojenské nemocnici v Plzni. V těchto zařízeních pracovalo v roce 2000 15,92 a v roce 2001 17,33 lékařů (přepočtený počet). Průměrný počet lůžek celkem je 139 v obou analyzovaných rocích (viz tabulka 5).

Dlouhodobá lůžková péče

Dlouhodobá lůžková péče byla poskytována v Psychiatrické léčebně Dobruška, kde ji zajišťovalo o 4,6 % lékařů méně, než v r. 2000. Průměrný počet lůžek v roce 2001 je 1 150, nezměnil se proti roku 2000. Celkem bylo hospitalizováno o 3,6 % více pacientů, než v r. 2000. Počet obsazených lůžek na 1 lékaře v roce 2000 - 28,3 se zvýšil v roce 2001 na 30,2 (viz tabulka 5).

Vypracovala: Ludmila Špilarová

Tabulka 1: Ambulantní péče v oboru psychiatrie *)

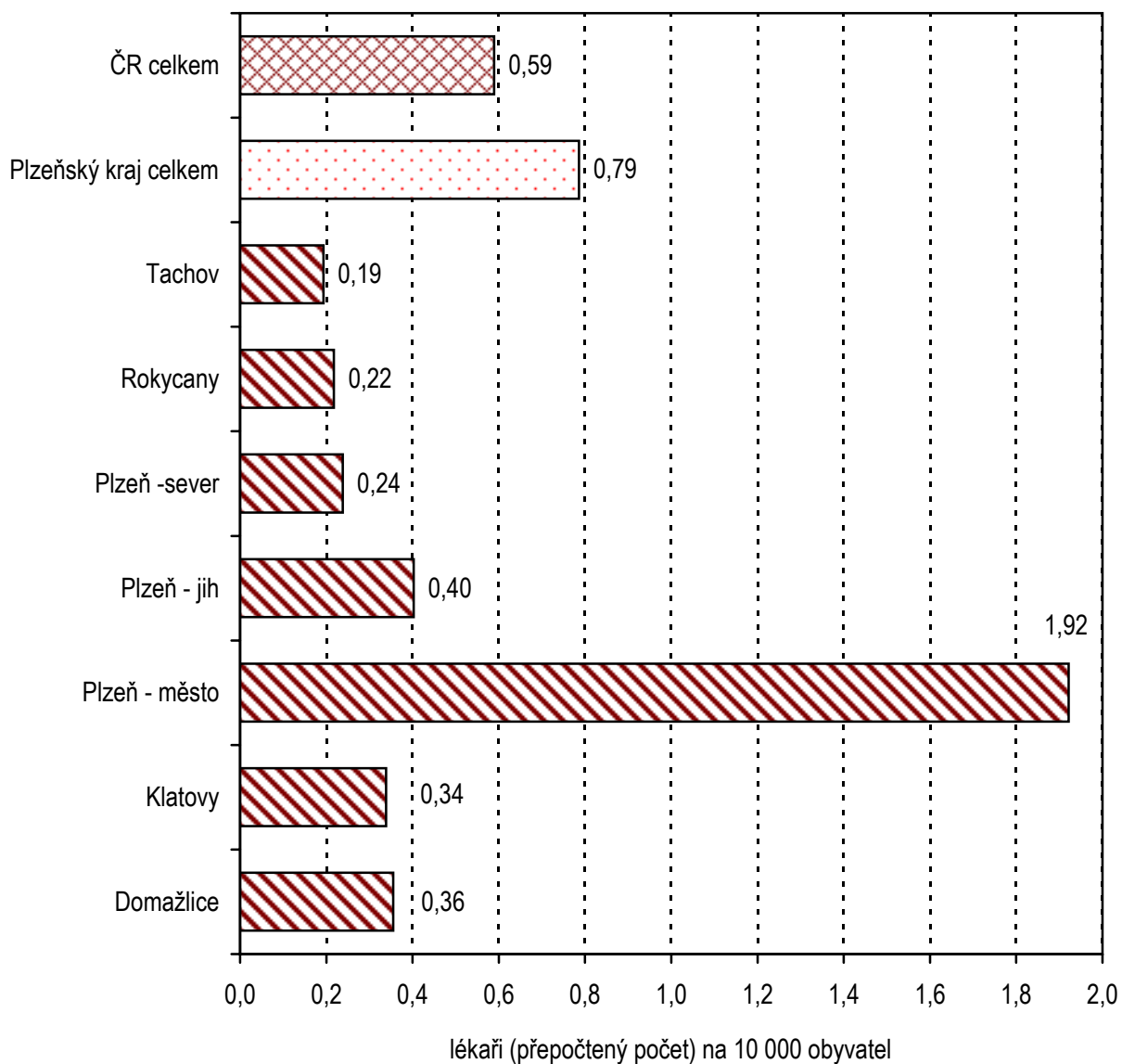
Ukazatel	Rok	Domažlice	Klatovy	Plzeň - město	Plzeň - jih	Plzeň - sever	Rokycany	Tachov	Kraj celkem
Lékaři ¹⁾ - přepočtený počet	2000	2,10	2,50	32,74	3,06	1,75	1,00	1,00	44,15
	2001	2,10	3,00	31,90	2,76	1,75	1,00	1,00	43,51
Psychologové ²⁾ - přepočtený počet	2000	-	0,20	5,50	-	-	-	-	5,70
	2001	-	-	2,90	-	-	-	-	2,90
Počet ošetření celkem	2000	7 799	14 937	68 221	8 604	4 559	4 423	4 940	113 483
	2001	7 764	16 508	67 730	7 453	4 993	4 164	4 887	113 499
Počet ošetření na 10 tisíc obyv.	2000	1 335	1 699	4 091	1 265	623	970	961	2 059
	2001	1 313	1 864	4 080	1 088	679	906	944	2 050
Počet ošetření na 1 lékaře	2000	3 714	5 975	2 084	2 812	2 605	4 423	4 940	2 570
	2001	3 697	5 503	2 123	2 700	2 853	4 164	4 887	2 609
Počet prvních ošetření celkem	2000	1 040	2 418	14 162	1 598	766	140	867	20 991
	2001	1 078	2 488	14 773	1 747	836	634	922	22 478
Počet prvních ošetření na 10 tisíc obyvatel	2000	178	275	849	235	105	31	169	381
	2001	182	281	890	255	114	138	178	406

*) Včetně sexuologie a AT péče

¹⁾ Psychiatři, sexuologové a ostatní lékaři pracující v oboru psychiatrie včetně smluvních pracovníků

²⁾ Včetně smluvních pracovníků

Graf 1: Lékaři na 10 000 obyvatel - rok 2001

**Tabulka 2: Duševní onemocnění a psychiatrická vyšetření v ambulantní péči
- rok 2001**

Ukazatel	Kód dg.	Absolutně				Celkem na 100 tis. obyvatel
		muži	ženy	celkem	z toho: nově zjištěná onemoc.	
Počet vyšetření ve sledovaném roce		43 451	70 048	113 499	-	20504,7
Počet prvních vyšetření ve sledovaném roce ¹⁾		10 177	12 301	22 478	-	4060,9
Léčená onemocnění ²⁾ - vybrané diagnózy:						
organické duševní poruchy	F00-F09	708	1 268	1 976	738	357,0
poruchy vyvolané alkoholem	F10	956	261	1 217	331	219,9
poruchy vyvolané ostatními psychoaktivními látkami	F11-F19	881	181	1 062	348	191,9
schizofrenie	F20-F29	789	1 060	1 849	226	334,0
afektivní poruchy	F30-F39	1 185	2 796	3 981	990	719,2
neurotické poruchy	F40-F48,F50-F59	3 172	5 074	8 246	2 385	1489,7
z toho: sexuální dysfunkce	F52	247	25	272	80	49,1
poruchy osobnosti	F60-F63,F68-F69	1 581	492	2 073	409	374,5
z toho patologické hráčství	F63.0	52	1	53	28	9,6
sexuální poruchy/deviace	F64-F66	83	3	86	30	15,5
mentální retardace	F70-F79	665	306	971	157	175,4
vývojové poruchy v dětství a adolescenci	F80-F98	660	321	981	449	177,2
neurčené duševní poruchy	F99	67	51	118	88	21,3
Osoby přijaté do ambulantní ochranné léčby ³⁾		-	-	694	-	125,4

¹⁾ Tj. počet pacientů

²⁾ Pacient je započítán ve všech skupinách onemocnění, pro která byl ve sledovaném roce léčen - ošetřen

³⁾ Tj. počet prvních vyšetření ve sledovaném roce u pacientů v ochranné léčbě

Tabulka 3: Pacienti užívající psychoaktivní látky

Ukazatel	Rok	Pohlaví	Domažlice	Klatovy	Plzeň - město	Plzeň - jih	Plzeň - sever	Rokycany	Tachov	Kraj celkem
Počet pacientů v "živé kartotéce" ¹⁾	2000	M	181	104	1 120	13	18	37	58	1 531
		Ž	37	42	200	8	8	27	14	336
	2001	M	194	103	1 536	16	15	41	37	1 942
		Ž	45	37	241	5	6	32	12	378
1) pro alkohol	2000	M	138	87	444	9	13	27	45	763
		Ž	26	34	127	6	6	10	9	218
	2001	M	140	83	387	15	13	26	29	693
		Ž	28	29	127	5	5	10	9	213
z toho: děti a mládež do 19 let	2000	M	2	1	23	-	-	-	-	26
		Ž	-	-	2	-	-	-	-	2
	2001	M	3	-	7	-	-	1	1	12
		Ž	1	-	4	-	-	-	-	5
2) pro drogy	2000	M	43	17	676	4	5	10	13	768
		Ž	11	8	73	2	2	17	5	118
	2001	M	54	20	1 149	1	2	15	8	1 249
		Ž	17	8	114	-	1	22	3	165
z toho: děti a mládež do 19 let	2000	M	14	1	135	2	-	-	3	155
		Ž	3	1	14	-	1	-	2	21
	2001	M	19	1	61	-	-	-	1	82
		Ž	6	-	12	-	-	-	1	19
z toho: injekční aplikace	2000	M	15	9	76	-	2	-	-	102
		Ž	2	-	26	-	-	-	-	28
	2001	M	15	6	400	-	-	-	8	429
		Ž	2	2	29	-	-	-	3	36
Počet pacientů v "klidové kartotéce" ²⁾	2000	M	112	285	3 515	-	19	97	73	4 101
		Ž	31	121	675	-	5	13	25	870
	2001	M	114	380	3 875	-	54	74	48	4 545
		Ž	33	118	710	-	70	16	19	966

¹⁾ Pacienti "živé kartotéky" (tj. pacienti se záznamem v dokumentaci ne starším jeden rok): pokud lze stanovit preferenci užívané látky, je pacient užívající více návykových látek uveden pouze jednou podle převládající užívané látky

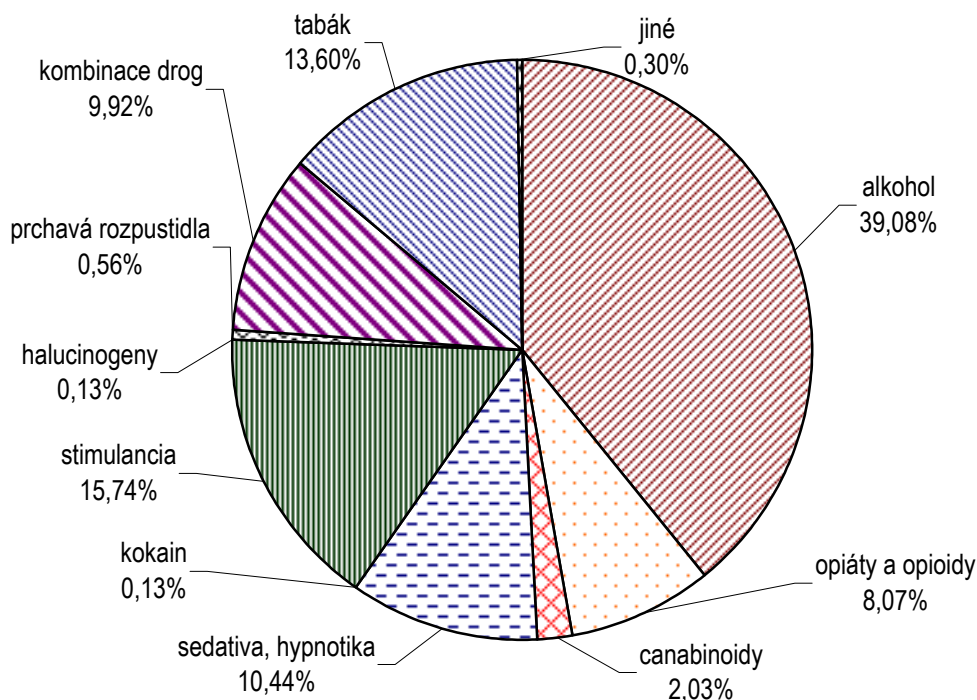
²⁾ Pacienti, kteří nebyli vyřazeni z evidence ambulantního pracoviště se záznamy staršími 1 rok, tvoří tzv. "klidovou kartotéku"

Tabulka 4: Pacienti užívající psychoaktivní látky evidovaní na ambulantních pracovištích - rok 2001

Psychoaktivní látka ¹⁾	Věková skupina					Celkem absolutně	z toho se závislostí:	Celkem na 100 tis. ob.
	0-14	15-19	20-29	30-39	40+			
Alkohol	1	16	136	266	487	906	745	163,7
Opiáty a opioidy	-	21	98	46	22	187	162	33,8
z toho: heroin	-	12	81	26	4	123	123	22,2
Canabinoidy	-	21	24	1	1	47	28	8,5
Sedativa, hypnotika	-	-	32	72	138	242	219	43,7
z toho: barbituráty	-	-	-	-	21	21	21	3,8
benzodiazepiny	-	-	-	2	24	26	26	4,7
Kokain	-	-	2	1	-	3	-	0,5
Stimulancia	-	30	207	99	29	365	291	65,9
z toho: metamfetamin	-	20	185	96	28	329	273	59,4
Halucinogeny	-	1	2	-	-	3	3	0,5
Prchavá rozpustidla	-	4	5	2	2	13	7	2,3
Kombinace drog	-	21	161	40	8	230	219	41,6
Tabák	-	-	315	-	2	317	317	57,3
Jiné	-	3	4	-	-	7	7	1,3
Drogy celkem	-	101	850	261	202	1 414	1 253	255,5
Celkový počet pacientů	1	117	986	527	689	2 320	1 998	419,1

¹⁾ Pacienti "živé kartotéky" (tj. pacienti se záznamem v dokumentaci ne starším jeden rok): pokud lze stanovit preferenci užívané látky, je pacient užívající více návykových látek uveden pouze jednou podle převládající užívané látky

Graf 2: Struktura užívaných drog - rok 2001

Tabulka 5: Lůžková péče v oboru psychiatrie

Zařízení	Rok	Zřizovatel	Lékaři (přepočtený počet)	Průměrný počet lůžek	Využití ve dnech	Průměrná ošetřovací doba
Nemocnice	Akutní péče					
Klatovy	2000	Okresní úřad	3,30	34,00	268,8	26,1
	2001		4,80	34,00	286,8	22,5
FN Plzeň	2000	Ministerstvo zdravotnictví	9,62	70,00	331,3	25,5
	2001		9,53	70,00	331,5	24,6
VN Plzeň	2000	Ministerstvo obraný	3,00	35,00	241,1	26,3
	2001		3,00	35,00	212,3	25,6
Psychiatrická léčebna	Dlouhodobá péče					
Dobřany	2000	Ministerstvo zdravotnictví	36,19	1 150,00	325,9	80,9
	2001		34,54	1 150,00	331,3	79,3

Zařízení	Rok	Počet hospitalizo- vaných	Nemocniční letalita	Počet obsazených lůžek	
				na 1 lékaře	na 1 SZP
Nemocnice	Akutní péče				
Klatovy	2000	351	43,1	7,6	2,3
	2001	434	14,0	5,6	2,4
FN Plzeň	2000	911	0,0	6,6	2,0
	2001	945	3,2	6,7	1,8
VN Plzeň	2000	321	0,0	7,7	2,9
	2001	290	0,0	6,8	2,5
Psychiatrická léčebna	Dlouhodobá péče				
Dobřany	2000	4634	36,4	28,3	4,2
	2001	4808	40,7	30,2	4,5